

№ 13/1958.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting
med förslag till landskapslag om grunderna för
uppbärande av skatt till landskapet Åland.

Enligt 23 § i den nya självstyrelselagen äger landskapet rätt att "för landskapets behov påbjuda tilläggsskatt å inkomst och pålägga tillfällig extra inkomstskatt". Där stadgas vidare, att dessa skatter skola utgå enligt av Landstinget fastställda grunder. Här föreligger den avvikelser från tidigare gällande självstyrelselag, att i den sistnämnda lagen grunderna för landskapsskatten voro stadgade i lagen och Landstinget hade förty blott att besluta om att skatt skulle uppbäras under ett eller flere år. Då bestämmanderätten om grunderna nu ankommer på Landstinget och då dessa grunder enligt landskapsstyrelsens uppfattning borde fastställas i landskapslag, vore det skäl att företaga en lagstiftningsåtgärd så att en eventuellt påkallad beskattning kunde genomföras utan dröjsmål.

Landskapets enskilda budget måste av kända skäl hållas inom rätt snäva gränser. Likväl ha rätt stora anspråk på enskilda medel ställts i samband med budgetbehandlingen och annars utan hänsyn till, att utgiftssidan småningom kommer att splittras i ett stort antal små poster, av vilka få kunna tillfredsställa det avsedda ändamålet i väsentlig mån. Genom detta förfarande ha de tillgängliga medlen småningom blivit fast fördelade, varav följa svårigheter för Landstinget att reservera anslag för oförutsedda behov. Skulle den situationen uppstå, att landskapsstyrelsen under ett år måste utjämna större belopp, som ställts utom kolumn, eller att en annan större utgift av oförutsedd natur borde likvideras utan dröjsmål, så skulle därav omedelbart följa, att en mängd av de i budgeten upptagna utgiftsposterna icke kunde utgå på grund av brist på medel. En sådan situation kunde ha de mest vittgående konsekvenser, då en hel del av landskapets kulturella liv bygger sin ekonomi till väsentlig del på anslag ur enskilda medel.

På grund härav har landskapsstyrelsen ansett nödvändigt att till Landstinget inlämna en framställning om antagande av en landskapslag om grunderna för uppbärande av landskapsskatt. Antagande av lagen medför också den fördelen, att Landstinget vid behandling av ärenden, som medföra eller kunna medföra beslut om landskapsskatt, redan i detta skede har kännedom om, huru den därigenom uppkomna beskattningen kommer att drabba olika samhällskretsar och olika delar av landskapet.

Då de utgifter, som kunde tänkas ställas utom kolumn, om de uppgingo till alltför stora belopp, ofta äro av den karaktären, att den utöver den skäliga proportionen till rikets utgifter stående delen borde

ha finansierats med kommunala bidrag, ställer det sig naturligast att fördela landskapsskatt efter det kommunala skattöretalet i kommunerna. Varje skattskyldig skulle alltså beskattas enligt det antal skattören hans kommuns taxeringsnämnd påfört honom och i samtliga kommuner skulle per skattöre utgå samma skattebelopp. På detta sätt fordras ingen särskild deklaration och inga särskilda skattenämnder för denna beskattning. Skatten blir också jämnt fördelad över hela landskapet och grundavdraget innebär t.o.m. en viss progressivitet. Antalet skattören i de olika kommunerna framgå av bilaga.

För att kunna förverkliga beskattningen enligt ovanstående grundsats är det nödvändigt, att skattskyldigheten bestämmas på samma sätt som i landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56). Enda undantaget härifrån skulle vara, att varken staten eller landskapet skulle bli påförda skatt. För att möjliggöra samma efter-skänkande av avlidens skatt som i kommunaltaxeringen, har möjlighet för landskapsstyrelsen reserverats i 4 § 2 mom. att bevilja befrielse helt eller delvis.

Enligt självstyrelselagen skall skatten "påföras" av landskapsstyrelsen. Innebörden i uttrycket "påföra" är icke fullt klar. För att undvika, att landskapslagen på denna grund skulle förfalla, har landskapsstyrelsen utgått från en så vidsträckt tolkning av uttrycket, att det skulle omfatta också fastställandet av skatten för envar skattskyldig. Denna uppgift skulle således ankomma på landskapsstyrelsen, som till grund härför skulle lägga en av envar kommun insänd förteckning över de skattskyldiga och det dem påförda skattöreantalet. Debiteringen skulle härefter ombesörjas av landskapsstyrelsens kamrerarkontor, som för ändamålet skulle anställa tillfällig extra arbetskraft. Då felskrivningar och felräkningar måste förutsättas i enstaka fall, skulle viss tid utsättas för anmärkning mot den påförda skatten. För undvikande av en mängd arbete med obetydliga skattebelopp och debitering av så ringa belopp, att de icke täcka omkostnaderna för skattens debitering och indrivning, skulle lägre skatt än 300 mark icke påföras.

Då enligt förslaget de kommunala myndigheterna komma att få fullgöra en stor del av det arbete, som förutsätts för förslagets förverkligande, är det skäligt, att ur landskapets enskilda medel erlägges ersättning till kommunerna härför. Denna ersättning skulle bestämmas av landskapsstyrelsen till visst belopp per skattskyldig i envar kommun.

De knapphändiga stadgandena i självstyrelselagens 23 § ge icke besked om många detaljer, som bör regleras med den aktuella lagstiftningen. Då indrivande av skatten knappast är möjligt utan bistånd av

-3-

exekutiva myndigheter, har landskapsstyrelsen förutsatt, att detta skall vara underförstått i stadgandet. Likaså har en hänvisning till lagen om preskription av skatter och avgifter (FFS 226/25) intagits, då en preskriptionstid också här uppenbarligen bör gälla.

Samtliga kostnader för denna beskattning bör uppenbarligen erläggas ur landskapets enskilda medel. Utöver de ersättningar, som enligt vad ovan sagts tillkomma kommunerna, kommer kostnader för extra personal, tryckningskostnader för blanketter m.m. Utan erfarenheter är det givetvis svårt att beräkna kostnaderna, men helt approximativt kan nämnas 150.000 mark i ersättningar till kommunerna, 50.000 mark i tryckningskostnader och 250.000 mark i kostnader för extra personal, allt som allt 450.000 mark. Skulle 1 mk/skattöre uppbäras, utgjorde totala skatteintäkterna 30.389.596 mark och omkostnaderna för beskattningen enligt detta 1,5 % för närvarande.

Då endast de allmänna stadgandena intagits i förslaget till landskapslag, skulle landskapsstyrelsen berättigas att utfärda verkställighetsbestämmelser.

På grund av det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om grunderna för uppbärande av skatt till landskapet Åland.

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt må under de år, som landstinget särskilt besluter, uppbäras enligt denna landskapslag.

De i 1 mom. nämnda skatterna kallas nedan landskapsskatt.

2 §.

Landskapsskatt skall erläggas för den inkomst den skattskyldige haft under skatteåret.

Skatteåret sammanfaller med kalenderåret.

3 §.

Skattskyldig till landskapet är envar enskild person, menighet, sammanslutning, anstalt eller stiftelse, som enligt landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56) äger erlægga kommunal-skatt till kommun i landskapet Åland. Staten och landskapet äro likväl icke skattskyldiga enligt denna landskapslag.

2 kap.

Om skattbar inkomst och skattens belopp.

-4-

4 §.

Skattskyldigs skattbara inkomst beräknas enligt stadgandena i landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56) och anges i skattören, varvid etthundra mark av den skattskyldiges inkomst motsvarar ett skattöre.

Från den skattbara inkomsten är skattskyldig berättigad att göra avdrag på enahanda grunder och till samma belopp, som avdrag må göras enligt den i 1 mom. nämnda landskapslagen. Åligger det kommuns taxeringsnämnd att vid kommunalbeskattningen verkställa visst avdrag, skall samma avdrag göras också på den skattbara inkomsten enligt denna landskapslag. Där varje kommun för sig är berättigad att fastställa beloppet av visst avdrag, skall i envar kommun det för denna kommun fastställda avdragsbeloppet tillämpas.

Har skattskyldig avlidit, må landskapsstyrelsen, om den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka varit beroende av honom för sin försörjning och omständigheterna äro synnerligen ömmande, på ansökan efter prövning bevilja befrielse helt eller delvis från erläggande av landskapsskatt för den avlidnes inkomst.

5 §.

Då landstinget besluter, att landskapsskatt för ett eller flere år skall uppbäras, äger landstinget samtidigt besluta, till vilket belopp per skattöre skatten skall beräknas. Detta belopp må fastställas till visst belopp i mark eller till bråkdel av mark.

Skattens belopp utjämnas nedåt till jämnt tiotal mark. Är beloppet mindre än trehundra mark, skall skatt icke påföras den skattskyldige.

3 kap.

Om beskattningsmyndigheter och beskattningens utförande.

6 §.

Det åligger kommunens styrelse att varje år landskapsskatt skall uppbäras tillställa landskapsstyrelsen förteckning över de skattskyldiga i kommunen samt det envar av dem påförda antalet skattören inom en månad efter det prövningsnämnden slutfört sitt uppdrag för året. Förteckningen utskrives på av landskapsstyrelsen fastställd blankett och skall upptaga den skattskyldiges fullständiga namn, yrke, födelseid och postadress.

Landskapsstyrelsen fastställer på grund av den i 1 mom. nämnda förteckningen den landskapsskatt, som skall påföras envar skattskyldig.

Har besvär förts över prövningsnämndens beslut och taxeringen ändrats i högre instans, skall kommunens styrelse härom särskilt underrätta landskapsstyrelsen i brådskande ordning. Landskapsstyrelsen vidta-

-5-

ger av ändringen påkallad rättelse i den skattskyldiges beskattning.

8 §.

För de uppgifter kommunens styrelse äger omhänderha enligt denna landskapslag erlägger landskapet ersättning enligt landskapsstyrelsens för varje år, under vilket beskattning verkställes, fattade beslut. Ersättningen fastställs till visst belopp per skattskyldig och erlägges till kommunen så snart den i 6 § nämnda förteckningen inkommit till landskapsstyrelsen.

9 §.

Sedan den i 6 § nämnda förteckningen inkommit till landskapsstyrelsen, skall denna ombesörja, att debetsedlar i brådskande ordning utskrivs för alla skattskyldiga och tillsändas dem. På debetsedeln skall angivas, enligt vilken kommuns taxeringslängd skatten påförts, skattens belopp, betalningstiden och var betalning skall erläggas. På debetsedeln skall ock angivas, inom vilken tid anmärkning mot det påförda skattebeloppet må anföras hos landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen äger besluta, att skattebelopp må erläggas i rater, samt inom vilken tid skattebelopp eller rat därav skall erläggas.

Förfallet skattebelopp skall erläggas oberoende av, om anmärkning gjorts mot påförd skatt.

Över skattebelopp, som icke inflyta inom föreskriven tid, skall restlängd upprättas. På restlängd uppförda skattebelopp skola indrivas i exekutiv väg.

10 §.

För skattebelopp eller rat därav, som icke erlagts inom föreskriven tid, skall den, som indriver skatten, uppbära ränta enligt ett för hundra i månaden till landskapet.

Uppbördsman är berättigad till arvode för skatteuppbörd enligt denna landskapslag såsom om uppbörd av statsskatt är stadgat. Arvodet skall erläggas av den skattskyldige.

Om avskrivning av landskapsskatt besluter landskapsstyrelsen.

4 kap.

Särskilda bestämmelser.

11 §.

Av denna landskapslag föranledda kostnader erläggas ur landskapets enskilda medel.

12 §.

På landskapsstyrelsen förvarade förteckningar och andra beskattningen rörande handlingar skola anses som hemliga.

13 §.

-6-

Om preskription av landskapsskatt gäller vad om skatt till staten och kommun är stadgat.

14 §.

Närmare anvisningar angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas av landskapsstyrelsen.

Mariehamn, den 8 mars 1958.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Landskapssekreterare

Rolf Sundman.

Kommun	Antal skatt- skyldiga 1957	Mantals- skrivna 1.1.1957	Skattören 1957	Skattöret 1957
Brändö	283	854	543.771	10
Eckerö	396	909	789.339	10
Finström	729	1.924	1.741.734	11
Föglö	382	1.153	1.007.048	11
Geta	300	702	456.876	12
Hammarland	564	1.400	1.139.971	11
Jomala	1.876	4.085	4.991.321	10
Kumlinge	284	739	483.472	10
Kökar	240	624	387.536	14
Lemland	628	1.181	1.088.705	9
Lumparland	186	398	396.757	8
Saltvik	744	1.912	1.671.675	12,50
Sottunga	109	288	307.717	8,50
Sund	474	1.331	1.044.891	10
Vårdö	265	584	541.722	11
Mariehamn	2.272	4.038	13.797.061	10
Summa	9.732	22.122	30.389.596	